

อุบัติเหตุถึงตาย ... เพราะไม่สวมหมวกนิรภัย ! ให้อำนาจผู้ขับขี่

ใครหลายคนคงอดที่จะบ่นไม่ได้เมื่อต้องขับรถไปบนถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อหรือชำรุดเสียหาย และคงตั้งคำถามต่อไปอีกว่าถ้าเกิดอุบัติเหตุขึ้น เสียหายทั้งรถทั้งคน หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาดูแลถนน จะรับผิดชอบแค่ไหน เพียงใด ?

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นกรณีที่ศาลปกครองได้เข้าไปตรวจสอบการทำหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและบำรุงรักษาดูแลถนน แต่ปล่อยให้ถนนอยู่ในสภาพชำรุด ถนนทรุดตัวและดินพังทลาย จนเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ถึงแก่ความตาย ซึ่งคดีนี้นอกจากจะมีคำตอบสำหรับข้อสงสัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังเป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ไม่เคร่งครัดต่อ “กฎจราจร” อีกด้วย

เหตุของคดีเกิดจากการที่นาย ส. ได้ขับขี่รถจักรยานยนต์ในเวลาว่างคันไปตามถนนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลเมือง) และถนนบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง สภาพถนนชำรุดบางส่วน และมีถังน้ำมันตั้งกีดขวางผิวจราจรโดยไม่มีสัญญาณแสงไฟส่องเตือน เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์เสียหลักล้มลงศีรษะกระแทกพื้นอย่างแรง และเสียชีวิต ต่อมา ทายาทของนาย ส. (ภรรยาและบุตร) นำคดีมาฟ้องศาลปกครองขอให้มีการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทน (ค่าปลงศพ ค่ารถจักรยานยนต์ที่เสียหาย และค่าขาดรายได้) โดยเห็นว่าความตายของนาย ส. เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ดูแลถนนสาธารณะให้มีสภาพดีและไม่มีสัญญาณไฟส่องเตือนให้ผู้ขับขี่ได้รู้ถึงอุปสรรคที่เกิดขวางการจราจร

ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่า ได้ทำสัญลักษณ์เพื่อแจ้งเตือนให้ผู้ขับขี่ทราบแล้วโดยใช้ถังน้ำมันขนาด 200 ลิตร ทาสีสะท้อนแสงขาวแดงจำนวน 2 ใบ วางไว้บริเวณซึ่งห่างจากจุดที่ถนนชำรุดประมาณ 5 เมตร และ 30 เมตร ซึ่งผู้ขับขี่สามารถมองเห็นได้และบริเวณดังกล่าวมีไฟฟ้าชนิดหลอดแสงจันทร์ติดตั้งอยู่ ทั้งยังมีป้ายแจ้งเตือนไปติดตั้งไว้ด้วย เพียงแต่ไม่ได้ติดตั้งสัญญาณไฟฉุกเฉิน

ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้กับทายาทของนาย ส. หรือไม่ ? และเพียงใด ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 53 ประกอบมาตรา 50 ที่จะต้องจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในการสัญจรได้โดยสะดวกและปลอดภัย หากชำรุดเสียหายต้องบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติโดยเร็ว แต่หากยังไม่สามารถกระทำได้อาจต้องทำเครื่องหมายบ่งบอกหรือหาทางป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ขับขี่

การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีนำถังน้ำมันทาสีสะท้อนแสงขาวแดงไปวางไว้บริเวณเกิดเหตุโดยเพียงแต่ติดตั้งป้ายแจ้งเตือนไว้แต่ไม่ได้ติดตั้งสัญญาณไฟฉุกเฉิน ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ยังไม่พอสมควรแก่เหตุ เพราะการเกิดอุบัติเหตุของนาย ส. น่าจะมาจากการมองไม่เห็นเส้นทางที่ชำรุดและป้ายแจ้งเตือนที่ตั้งไว้ เนื่องจากเป็นเวลากลางคืน และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยไม่ให้เจ้าหน้าที่ติดตั้งสัญญาณไฟฉุกเฉินในเวลากลางคืน เพื่อแจ้งเตือนให้ผู้ขับขี่ทราบเป็นสัญลักษณ์อีกชั้นหนึ่ง โดยอ้างว่าบริเวณเกิดเหตุมีไฟฟ้าส่องสว่างชนิดหลอดแสงจันทร์ติดตั้งอยู่ตามแนวถนนแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ยังไม่เพียงพอกับสถานการณ์ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำความผิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงต้องรับผิดชอบผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ส่วนจำนวนความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนเท่าใดนั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้จะไม่ปรากฏว่าขณะเกิดเหตุ นาย ศ. ได้สวมหมวกนิรภัยตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 หรือไม่ แต่หลักฐานใบมรณบัตรได้ระบุสาเหตุการตายว่าสมองบวมและมีเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมอง จึงเห็นได้ว่าหากนาย ศ. ได้สวมใส่หมวกนิรภัยก็ไม่น่าจะเกิดเหตุร้ายแรงถึงขนาดเสียชีวิตได้ ดังนั้น ความตายจึงเป็นผลมาจากความประมาทของนาย ศ. รวมอยู่ด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 มาตรา 442 และมาตรา 223 แต่เมื่อพิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่งมีผลจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมากกว่าความประมาทเล็กน้อยของนาย ศ. จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนคิดเป็นร้อยละ 80 ของความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยหักส่วนแห่งความประมาทของนาย ศ. ออกร้อยละ 20 พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันทำละเมิดจนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 740/2555)

คดีนี้ถือเป็นบรรทัดฐานที่ดีให้แก่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและบำรุงรักษาทางสาธารณะว่าจะต้องใช้ความระมัดระวังและความเอาใจใส่ดูแลสิ่งสาธารณูปโภคให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอและอย่างเพียงพอ และศาลปกครองมีอำนาจที่จะตรวจสอบการกระทำดังกล่าว หากละเลยต่อการทำหน้าที่จนเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหาย นอกจากนั้น คดีนี้ยังเป็นอุทาหรณ์ให้กับผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ต้องตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนโดยการเคารพกฎจราจรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการที่กฎหมายบังคับให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ต้อง “สวมหมวกนิรภัย” มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนนเอง เมื่อมีการฝ่าฝืนทำให้เกิดความเสียหายมากกว่าปกติก็อาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้น ดังเช่นคดีนี้ ... ครับ !

นายปกครอง